

Kreiranje digitalnih zbirki u baštinskim institucijama korištenjem DST (Digital Storytelling)

Vaska Sotirov-Đukić, dipl. bibliotekar

Biblioteka Sarajeva
E-mail: dukic@bih.net.ba

Abstract: *Digital Storytelling je prerastao u pokret korištenja novih digitalnih alatki za kreiranje multimedijalnih sadržaja gdje su u prvom planu priče običnih ljudi o sebi, svojoj porodici i okruženju u kojem žive. U radu će se istaći značaj primjene DST za baštenske institucije u kreiranju njihovih lokalnih digitalnih zbirki i to: korištenje DST za očuvanje lokalne istorije i baštine (stare fotografije, porodični albumi, porodična stabla-genealogija, sjećanja starih ljudi); ICT i sinergija sa lokalnom zajednicom na kreiranju priča (Web 2.0, storymapping, story screening); promocija baštine i lokalne kulture kao kulturni proizvod (kulturni turizam, turizam vezan za porijeklo); novi digitalni žanrovi (web priče, hipertekst, narativne računarske igrice). Na kraju rada dat će se studija slučaja kako kulturne institucije u Sarajevu mogu primijeniti DST i od svojih digitalnih zbirki napraviti komercijalni kulturni proizvod.*

Keywords: *Digital Storytelling – DST, Web 2.0, digitalne zbirke, lokalna historija, sjećanje zajednice*

1. DEFINICIJE¹

digital story² (*digitalna priča*)

Kratka priča, u prvom licu, stvorena kombinacijom video-narativne priče sa snimljenim glasovima, muzikom i pokretnim slikama. Za dvominutnu DS potrebno je prosječno oko 30 slika i 300 riječi.

digital storyteller (*digitalni pripovjedač*)³

Svako ko ima želju da dokumentuje životna iskustva, ideje ili osjećaje kroz priču i digitalne medije. Obično je to neko ko već ima prethodnog iskustva na području video produkcije, ali i oni koji nemaju mogu sudjelovati u radionicama DST gdje sa drugim učesnicima istražuju i razmjenjuju priče, kreirajući ih uz tehničku pomoć vještih profesionalaca i osoblje CDS.

2. ZAŠTO DST?

Svaka kultura, svaka zajednica, svako mjesto, svako vrijeme, svaka osoba, ima priču za ispričati. Kulture, identiteti, države, mjesta - sve je to besmisleno bez priča koje ih povezuju i daju im značenje, omogućujući povezivanje i razmjenu zajedničkih iskustava, dovodeći ljude bliže međusobnom razumijevanju. U digitalno doba, tehnologija je vitalni medijator reprezentacije. Televizija, film, radio, internet, mobilni telefoni –

svi imaju moć odlučivati i ograničiti kako, da li i čije priče će biti ispričane i slušane. Za one sa ograničenim pristupom (ili kontrolom nad) načinom na koji su zastupljeni, novije tehnologije imaju potencijal omogućiti komunikaciju sa svakim drugima te mnogo širom publikom prema vlastitim uvjetima. DST je fokusiran na približavanje novih tehnologija i tradicionalnih načina pripovijedanja jer bilježi i objavljuje priče i sjećanja o životima, ljubavima, usponima i padovima običnih ljudi i njihovih lokalnih zajednica.

Projekti sa zajednicama su utemeljeni u praksi kulturnog razvoja zajednice (CCD - community cultural development)⁴. Izazvan shvaćanjem da umjetnost i kultura pripadaju eliti, CCD praksa nastoji da rad sa zajednicama otvori dijaloge, da se kaže ono što se ne može reći, kako bi se osnažile zajednice u procesu stvaranja nečeg novog. Svi kulturni projekti zajednice imaju svoje uspone i padove, svoje borbe i pobjede. Ali samo pridržavanjem temeljnih načela saradnje i otvorenosti, i dijeljenjem onoga što je urađeno (a što nije), možemo poboljšati način rada sa zajednicama, učiti jedni od drugih i razvijati nove načine rada. A to u konačnici jača i daje cjelovitost na ono što nam je činiti.

3. UKRATKO O DST

Tehnika DST uključuje kombiniranje pripovjednih sa digitalnim sadržajem za stvaranje kratkog filma. Digitalni priča može uključivati

¹ The Center for Digital Storytelling. Vidi: <http://www.storycenter.org/>

² Dalje u tekstu skraćeno DS

³ Dalje u tekstu skraćeno DST

⁴ CCD - community cultural development

interaktivne filmove s vrlo kvalitetnim proizvedenim audio i vizualnim efektima ali i prezentaciju slajdova sa naracijom ili muzikom. Neki teoretičari učenja vjeruju da su DST najbolje kao dio pedagoške tehnike, jer se pričanje priča može efektivno primijeniti na gotovo bilo koju temu. Izgradnja uspješne narativne i komunikacijske konstrukcije zahtijevaju da se dobro promisli o temi i perspektivi publike koja želi da se očuva sjećanje na njenu zajednicu.

Iako su većina biblioteka postale dokumentarni arhivi svojih lokalnih zajednica, sjećanja zajednice imaju mnogo veći raspon od samih dokumenata. Tko su svi ti ljudi na fotografijama, dokumentima i zašto su zajednici oni važni? Sjećanja dolaze u mnogim oblicima i formama. Svi učesnici koji su uključeni u digitalno pripovijedanje ne žele da dopuste da ta sjećanja lokalne prošlosti o članovima porodica i kompija jednostavno nestane. U isto vrijeme, DST pruža idealnu platformu za razvoj vještina i pismenosti 21. vijeka.

4. CENTAR ZA DIGITALNO PRIČANJE PRIČA⁵

CDS⁶ je međunarodni centar za neprofitnu obuku, razvojne projekte i istraživačke organizacije koje su posvećene pomaganju ljudima u korištenju digitalnih medija kako bi ispričali značajne priče iz svojih života. Cilj CDS je na razvijanju velikih projekata u zajednicama, obrazovnim i poslovnim institucijama, koristeći metode i načela DST radionica kako bi se podstakle inicijative na području zdravstva, socijalnih službi, obrazovanja, historijske i kulturne zaštite, razvoj lokalnih zajednica, ljudskih prava i td. Centralna misao rada CDS je trajno poštovanje prema snazi individualnih glasova i duboko postavljenim vrijednostima i principima koji se prepoznaju po tome kako podijeliti i podržati svjedočanstva ka kreiranju priča koje nas mogu obrazovati, nadahnuti za djelovanje ili ličnu pozitivnu promjenu.

4.1 Osnovni principi na osnovu kojih CDS odabire teme i pokreće inicijative jesu da DST poboljšava:

4.1.1 Lična razmišljanja i razvoj - dok je promjena neizbježan dio ljudskog bića, ljudi često nemaju mogućnosti da podijele i svjedoče o svojim vlastitim borbama i radostima sa drugima. DST radionice nude sigurno, poticajno okruženje u kojem učesnici svih doba starosti i svih načina življenja mogu istražiti svoje prošlosti i razmišljati o tome kako su dospjeli tu gdje jesu.

⁵ The Center for Digital Storytelling. Vidi:

<http://www.storycenter.org/>

⁶ Dalje u tekstu skraćeno CDS

4.1.2 Obrazovanje i svjesnost - usred ludila glavnog toka medija, digitalne priče se ističu svojim izravnim emocionalnim izražavanjem i glasom. Dok su činjenice, vremenski tok i perspektiva treće osobe kao „stručnjaka“ važne u opisivanju nekog pitanja ili problema, DS pomaže kod oživljavanja životne stvarnosti kroz individualno iskustvo. Takve priče su neprocjenjive vrijednosti kao edukativne alatke za osposobljavanje i podizanja svjesnosti kroz više sektora i disciplina, a najskloniji su im tinejdžeri i studenti.

4.1.3 Izgradnja društvenih mreža i pokreta Socijalna akcija započinje sa pojedinačnim djelovanjem, kao što ljudi prepoznaju sličnosti između svojih vlastitih života i života drugih. DST radionice pružaju veliku priliku da se ispitaju iskustva i pitanja koje dijeli ponor različitosti pojedinaca kao što su kulturne, lingvističke, polne, starosne itd. Slijedeći događanja story screening,⁷ koji je pažljivo isplaniran i izgrađen, sadrže potencijal za izazivanje duboke i strateške diskusije te za mobilizaciju građanskih aktivnosti.

4.1.4 Istraživanje i evaluacija - bilo da u kontekstu akademskom ili zajednice, DST metode mogu se koristiti za istraživanje ljudskog razumijevanja pojedinih problema, za procjenu lokalnih potreba, ili evaluaciju da li su se ili nisu te potrebe javile. Radionice omogućuju članovima zajednice da dokumentuju probleme i odrede njihovu snagu i izvore unutar lokalnog područja.

4.1.5 Javne rasprave & Story Screenings - tokom godina, članovi CDS su rješavali pitanja i probleme vezane za priču i nove medije na bezbroj akademskih i stručnih konferencija te raznih skupova. Ove prezentacije su tipični obrasci digitalnih priča te promišljanje o teorijskim osnovama rada u različitim kontekstima, kao što su pisanje vježbi i grupnih rasprava o važnim primjenama DST i drugim metodama u zajednici, zdravstvenim i socijalnim službama, obrazovnim i poslovnim okruženjima.

4.2 CDS: Web/Media dizaj & proizvodnja

CDS nudi usluge za izradu digitalnog sadržaja, grafički dizajn i tehničku uslugu za DVD ili web produkciju svojim članovima, kao npr.:

4.2.1 Media Consortium's Pachyderm Project - razvijanje DST softver alata i publikacija za učenje na daljinu, za muzeje i druge organizacije

4.2.2 "Learn From My Stories" (Učiti iz moje priče) - projekat koji se bavi akušerskim fistulama u Ugandi kroz integriranje tradicionalnih formi video

⁷ Story screening – projekcija priča

produkcije u DST metode sa spajanjem dokumentarnih intervjua pojedinačnih priči

4.2.3 Third Ward Storymapping Project - projekat unutar kojeg se koristi GoogleMaps za kreiranje prilagođenih Storymapping stranica koje istražuju važnost geografskog mjesta i lokacija u odnosu na priče koje ljudi govore i dijele o svojim životima i zajednicama.

4.2.4 StoryMapping - softveri i alati

4.2.4.1 MapBuilder - softver koji pomaže kod razvoja GoogleMap stranice omogućavajući odabir lokacije na karti, ili pretraživanje po adresama na osnovu kojeg dobijate odgovarajuće koordinate. Zahvaljujući njemu, mogu se dodati slike i linkovi na pop-up izbornicima.

4.2.4.2 Community Walk – alat za izradu GoogleMap, jednostavan za korištenje i dizajniranje pop-up prozora.

4.2.4.3 Wayfaring – alat za organizaciju karata u sklopu Web 2.0 okruženja.

5. PLACESTORIES.NET⁸

Zahvaljujući svojim softverima, na portalu PlaceStories.net priče se kreiraju na lokalnom računaru tako što se kombinuju slike, tekst, zvuk i naracija. Kad se priča objavi, njena lokacija se može pronaći na Google mapama koje dopuštaju sistem navigacije baziran na karti i pretraživanje prema sadržaju. Većina priča na PlaceStories ne traju duže od dvije minute i ponašaju se poput videa ali imaju puno manju veličinu datoteke, tako da se mogu lako pregledati i uz slabiju internet konekciju. Projekti omogućavaju grupama da rade zajedno, bilo javno ili privatno. Svaki projekat ima svoju lokaciju na karti i markiran je u okviru karte određene zajednice. Nema ograničenja što se tiče broja priča ili članova koji mogu učestvovati u projektima. Placestories je postala bitna stranica za lokalne medije koji su angažovani u socijalnom aktivizmu i planiranju djelatnosti zajednice.

5.1 PlaceStories sistem ima dva glavna dijela:

5.1.1 PlaceStories softver - Windows program za upravljanje digitalnim medijima (slike, tekst, zvuk) u kreiranju digitalnih priča i njihovom izdavanju (lokalno ili na webu). Softver je besplatan za registrovane članove.

5.1.2 PlaceStories zajednice – prilagođene web stranicama - pod-domenama glavnog main

PlaceStories portala. Svaka zajednica PlaceStories-a ima alate za podršku privatne i javne komunikacije članova uključujući DST, poruke, chat, forume, blogove, nove stranice, kalendar događanja, grupni e-mail.

6. PROBOSCIS⁹

Neki od njihovih ključnih koncepata – kao što su javno autorstvo, mapiranje, razmjena znanja i iskustva - je ukorijenjeno u filozofiji saradnje i razmjene, za koje je presudan čin slušanja. Tamo gdje javno autorstvo nudi ljudima otvoren prostor za razmjenu njihovih mišljenja i stavova, također treba ohrabriti i poticati da se ti glasovi čuju i saslušaju kako bi se razvila praksa kulture slušanja – tj. kreiranje prostora koji nam omogućava da u miru i tišini razmišljamo o onome što smo čuli. Svakodnevno iskustvo zvuka i vještina slušanja u velikoj mjeri dominira kod vizuelne kulture, ali kultura slušanja je ključna za kulturni doživljaj i razumijevanje ljudskih odnosa, od intimnih do građanskih, od lokalnih do međunarodnih.

Kao partneri na ovim projektima, pored škola, rada sa nastavnicima, djecom, studentima, tu je i saradnja sa naučnicima, piscima, programerima, etnografima, bibliotekarima, arhivistima, društvenim radnicima, dizajnerima i dr. Proboscis održava otvoreni online prostor za sve zainteresovane ljude iz različitih kulturoloških, društvenih i stručnih pozadina kako bi slobodno mogli da eksperimentiraju svojim konceptima, softverima i alatima sa ciljem da prošire vlastitu viziju i praksu.

Njihov rad uključuje veliki raspon saradničkih umjetničkih djela kao što su: **Mapping Perception** (*mapiranje percepcije*); **Urban Tapestries** (*urbana tapiserija*); **Diffusion Generator** (*difuzni generator*); **Social Tapestries** (*socijalna tapiserija*); **Topographies and Tales** (*topografija i priče*); **Human Echoes – A Dialogue on Cultures of Listening** (*ljudski odjeci – dijalog kulture slušanja*); **Navigating History** (*navigacija prošlosti*) i dr.

6.1 Koncepte, prakse i alate koje nude svojim članovima su:

6.1.1 Cultures of Listening (*kultura slušanja*) – koncept javnog autorstva, svakodnevnog mapiranja i dijeljenja lokalnog znanja i iskustva kako bi se razvila kultura slušanja onog drugoga, jer bez toga nema ni razvoja građanstva, tolerancije i demokracije. Posebno u današnjem modernom tempu življenja, gdje smo svakodnevno bombardovani sa ogromnim količinama informacija i komunikacija, okruženi bukom i haosom, sve je teže slušati ili pronaći vremena za slušanje drugih oko nas.

⁸ Vidi: www.placestories.net

⁹ Vidi: <http://proboscis.org.uk/>

6.1.2 Proboscis' Social Tapestries (2004-08) (*Proboscis-ova socijalna tapiserija*) – je program čiji naslov je metafora koja opisuje međuovisnost zajednica i ljudi kroz njihova istraživanja o tome kako ljudi tkaju nit znanja i iskustva kroz javne domene i tako kreiraju javno-zajedničko znanje.

6.1.3 Everyday Archaeology (*svakodnevna arheologija*) – radionica za djecu (predškolski uzrast) sa ciljem da ih zainteresuje za istraživanje odnosa sa svojim svakodnevnim okruženjem.

6.1.4 Conversations & Connections (*konverzacija & veze*) – je program koji se provodi sa lokalnom zajednicom kako bi se istražile razne komunikacijske tehnologije (Bodystorming, StoryCubes & Diffusion eBooks).

6.1.5 Topographies & Tales (*topografija & priče*) – je o odnosima među ljudima različitih jezika, identiteta i regija sa ciljem da kroz osobne priče razotkrije naše shvatanje pripadanja i državnosti nečemu te kako ljudi grade te granice između sebe.

6.1.6 Urban Tapestries (2002-04) (*urbana tapiserija*) – bio je pionirski projekat koji je ispitivao kako kombinacija GIS i mobilnih tehnologija (uključujući WiFi) omogućava ljudima da javno mapiraju i dijele svoja znanja i iskustva, priče i informacije.

7. STORYCORPS¹⁰

StoryCorps je neprofitna organizacija čija je misija pružiti Amerikancima različitog porijekla i vjerovanja priliku da snimaju, dijele i sačuvaju priče o svojim pojedinačnim životima. Od 2003. godine, više od 50.000 ljudi su svakodnevno intervjuirali svoje članove porodice i prijatelje putem StoryCorps. Svaki je razgovor snimljen na besplatnom CD-u za dijeljenje, te su sačuvani u AFC¹¹ koji je dio Kongresne biblioteke. Jednostavnim pritiskom na dugme „play“ možete saslušati stotine snimljenih priča sastavljenih od intervjua svih sudionika u 50 država Amerike.

7.1 Zajednički projekti i inicijative su:

7.1.1 StoryCorps Historias – cilj je da se snime priče o najmanje 700 Latinskih doseljenika širom SAD, u partnerstvu sa Latino Public Radio Consortium, latina World War II Oral History Project, i drugim historijskim i kulturnim

institucijama.

7.1.2 September 11, 2001. – 2005. godine je započeta inicijativa da se prikupe priče o preživjelima, spasiocima i svim onima koji su bili osobno i neposredno pogođeni tokom terorističkog napada 11. septembra. Sa dozvolom intervjuisanih, snimke će postati sastavni dio Nacionalnog memorijalnog muzeja Septembar 11 te dodati zbirci AFC (American Folklife Center-Library of Congress).

7.1.3 Memory Loss Initiative – inicijativa da se doprije do ljudi koji su pogođeni gubitkom pamćenja. Cilj je da se ohrabre i podstaknu osobe sa gubitkom pamćenja da podijele svoje priče.

8. INFORMACIJSKA I KULTURNA RAZMJENA¹²

ICE¹³ radi na raskršću umjetnosti, medija, tehnologije i zajednica. ICE funkcioniše preko Greater Western Sydney-a koji je najveći dom za doseljenika, izbjeglice i urbane autohtone urođenike u Australijipoznata kao kulturološki najraznolikija regija. Postoji širok raspon inovativnih programa i projekata koji uključuju i podržavaju regije raznolikih zajednica i umjetnika kako bi se mogli izraziti, stvarati i saradivati na radiju, muzici, multimediji, online i drugim novim medijskim projektima. ICE njeguje nove glasove, pojačava postojeće urbane kulture i doprinosi umjetničkim i kulturnim djelatnostima koje mogu biti istinski predstavnik australijske raznolikosti.

Njihovi projekti kreativno uključuju zajednice i umjetnike da stvaraju nove oblike kulturnog izražavanja, da izgrađuju kulturne i društvene kapacitete i infrastrukturu, da potiču interkulturalni dijalog i govore priče ovog izvanrednog mjesta. Da bi se postigao ovaj zadatak, ICE ima raznolik raspon partnerstva i savezništva sa zajednicama, umjetnicima, agencijama, vladom, dobrotvornim i lokalnim subjektima.

9. PRIMJENA DST U BAŠTINSKIM INSTITUCIJAMA

Trenutno najveći projekt se odvija u Sjeveroistočnoj Engleskoj - Culture Shock¹⁴. Ovaj

¹² Information and Cultural Exchange (www.ice.org.au)

¹³ Dalje u tekstu skraćeno ICE

¹⁴ Culture Shock - Digital Stories from North East [UK] inspired by museums and galleries. Vidi: <http://www.peoplepoints.co.nz/2009/11/culture-shock-digital-stories-from.html>

¹⁰ Vidi: <http://storycorps.org/>

¹¹ American Folklife Center. Vidi: www.loc.gov/folklife/

projekat koristeći muzejske i galerijske zbirke ima za cilj inspirirati ljude da stvaraju vlastite digitalne priče, koje se također dodaju postojećoj muzejskoj zbirci. Drugi najveći projekat se odvija u Australijskom centru za pokretnu sliku¹⁵ te u Nacionalnoj galeriji umjetnosti u Washingtonu¹⁶ koja održava niz treninga za integraciju nastavnog programa umjetnosti i programa Digital Storytelling 2003-2005. Neki muzeji pomažu u interpretaciji lokalne historije i čine je dostupnom zajednici. Tako je 2007. godine Historijsko društvo Colorado¹⁷ saradivalo sa CDS (the Center for Digital Storytelling) u kreiranju programa pod nazivom „Italijani o Italijanskoj historiji u Americi“¹⁸. 2008. godine je grupa od jedanaest muzeja u Yorkshireu pokrenula projekat DST „Moj Yorkshire“¹⁹. Mnogi muzeji aktivno rade sa lokalnim zajednicama na korištenju i prikupljanju usmene prošlosti te uz pomoć interpretacije arhiva sa stajališta pojedinačne lične tačke gledišta. Nekoliko zanimljivih pitanja su se pojavili tokom korištenja historijskih usmenih zapisa i arhivske fotografije, a unutar muzejske postavke se postavljaju vodiči koji pomažu u stvaranju DST kod posjetilaca. Takve konačne digitalne priče mogu se koristiti na razne načine kao reklama za nadolazeće izložbe ili kao kratkoročni projekti za izgradnju odnosa sa zajednicom, rad sa volonterima ili kao stalna postavka u galerijama.

10. PRIMJERI DOBRE PRAKSE

10.1 The Hurricane Digital Memory Bank – HDMB²⁰

HDMB koristi elektronske medije kako bi skupila, sačuvala i prezentovala priče i digitalne zapise koji su nastali tokom razornih uragana Katrina i Rita u New Orleansu. Glavni inicijatori projekta su Centar za historiju i nove medije²¹ koji se nalazi na Univerzitetu „George Mason“ i Univerzitet „New Orleans“. Pored njih, učestvovali su nacionalni i zavičajni muzeji, arhivi i historijski instituti gdje su zbirke prikupljenih pojedinačnih priča u tehnici DST sastavni dio njihovih fondova. To je najveća javno dostupna zbirka prikupljenih priča o posljedicama uragana od preko 25 000 zapisa, te su nagrađeni nagradom Zasluge za

¹⁵ The Australian Center for the Moving Image.

Vidi: www.acmi.net.au

¹⁶ The National Gallery of Art in Washington D.C.

Vidi: www.nga.gov

¹⁷ The Colorado Historical Society. Vidi:

www.coloradohistory.org

¹⁸ The Italians about Italian American History

¹⁹ My Yorkshire. Vidi: www.myyorkshire.org/

²⁰ Vidi: <http://hurricanearchive.org/>

²¹ Center for History and New Media (CHNM).

Vidi: <http://chnm.gmu.edu/>

vodstvo u historiji²². Odlično organizovani portal omogućava svim zainteresovanima da pomoću digitalne tehnologije naprave svoje svjedočenje, a dodate slike i priče se odmah arhiviraju.

10.2 Remembering Minto Group²³

Inicijativa za ovaj projekat je potekla od stanovnika regije Minto pored Sidneja, koja je uglavnom bila nastanjena Aboridžinima, migrantima i siromašnijim stanovnicima. Vlad aje od 2002. godine protjerala stanovnike kako bi na mjestu starih i siromašnih baraka izgradila „novi Minto“. Mnogi stanovnici su otišli i nisu se više vratili, drugi su se vratili u svoje domove koji nisu više kao nekad, a došlo je i do promjene komšiluka i stanovnika. Partner ovog projekta, zajedno sa stanovnicima Minto, je Informacijska i kulturna razmjena²⁴ koja omogućava da bivši i sadašnji stanovnici svjedoče o rušenju svog naselja, promjenama izgleda okruženja, povratku ili odlasku, te sjećanje na pojedine članove i porodice zajednice Minto nekada i sada. U sklopu ovog projekta, svake godine se održava festival DST o Minto²⁵ te projekat fotodnevnik pod nazivom Minto kroz naše oči²⁶. Članovi zajednice Prisjetimo se Minto su angažirani da tokom ovih i drugih kulturnih događanja prikupljaju priče i svjedočenja, fotografije, audio i video zapise o svom zavičaju.

10.3 Inicijativa „September 11“²⁷

2005. godine, u okviru svojih historijskih projekata, članovi StoryCorps su započeli posebnu inicijativu u čast stradalih i poginulih tokom terorističkog napada u New Yorku 2001. godine. Cilj je da se prikupe priče o preživjelima, o spasiocima i vatrogascima, žrtvama i svim onima koji su najviše osobno i neposredno pogođeni tragedijom. Kad je odaziv ljudi postao veliki, kao partner se uključio i Nacionalni memorijalni muzej 11. Septembar, koji je sastavni dio Kongresne biblioteke, te su sada, uz dozvolu, intervjui i lične priče preživjelih i svjedoka postali sastavni dio zbirke muzeja.

11. Studija slučaja: "Rekonstrukcija sjećanja Sarajeva 1992-1995"

11.1 Primjena DST u kulturnim institucijama Sarajeva

²² Award of Merit for Leadership in History

²³ Vidi: <http://rememberingminto.org.au/index4.html>

²⁴ Information and Cultural Exchange. Vidi:

www.ice.org.au

²⁵ Minto Storytelling Festival

²⁶ Minto Through Our Eyes

²⁷ Vidi: <http://storycorps.org/initiatives/september-11th/>

Prema evropskim smjernicama²⁸, sve kulturne institucije (biblioteke, arhivi, muzeji i galerije) su „čuvari sjećanja“ svoje lokalne zajednice u eri sveopšte globalizacije. Njihova misija današnjeg doba jeste da unutar svoje lokalne zajednice potiču interes za istraživanje vlastitog porijekla, kulturnog identiteta, historiji zavičaja, lokalnoj umjetnosti, duhovnoj i naučnoj baštini, kao i promovisanje stila življenja, sa ciljem da se zaštiti od potpunog nestajanja i izumiranja, ali i prestavi široj javnosti.

Ovo je posebno važno za grad Sarajevo koje je bilo pod opsadom 1992-1995. godine i postao svjetski simbol uništavanja najvećih vrijednosti moderne civilizacije. Slike spaljene Vijećnice su postale univerzalni simbol najvećeg bibliocida počinjenog u Evropi nakon Drugog svjetskog rata. Pa ipak, tokom tog perioda grad nije zamro već je i dalje živio organizujući predstave, izložbe, koncerte, okrugle stolove, simpozije, naučne skupove ... Nažalost, do dana današnjeg nema sistematskog pokušaja prikupljanje i obrade podataka koji se odnose na ovaj period, i uglavnom je svedeno na pojedince i NVO sektor.

Zajedničkim radom na pokretanju inicijative „Rekonstrukcija sjećanja Sarajeva 1992-1995“, kulturne institucije ali i NGO i druge institucije, mogu pomoći kod sistematskog prikupljanja podataka o uništenoj baštini, ali i osmišljavanju strategije zaštite baštine kroz zajedničke projekte i akcioni plan. Samo međusobnom saradnjom kulturne institucije mogu obaviti svoju suštinsku misiju te pokrenuti niz inicijativa kao što su tematski portali, razmjena znanja i iskustva, izrada novih projekata na osnovu postojeće građe, organizovanje izložbi i online prezentacija i td.

11.2 Upravo tehnologija DST može omogućiti i znatno olakšati izradu zajedničkih projekata i programa, kao npr.:

11.2.1 Arhiva sjećanja Sarajevo 1992-1995 – gdje bi bila prikupljena sjećanja preživjelih na opsadu sa svojim ličnim pričama i doživljajima, posebno priče o žrtvama i članovima porodica koje su ubijene. S obzirom na zatvorenost grada u tom periodu i specifičnosti, ove arhive bi se mogle podijeliti na lokalne skupine kao što su: Grbavica 1992-1995; Dobrinja 1992-1995; Markale i dr.

11.2.2 Kulturni život Sarajevo 1992-1995 – ostalo je jako malo podataka o kulturnim zbivanjima tokom opsade, a bilo ih je jako puno. Otuda bi prikupljanje priča onih koji su učestvovali u predstavama (domaći i strani glumci, pjevači, umjetnici) te onih koji su ih gledali (ranjenici u bolnicama, djeca po podrumima, izbjeglice i stanovnici u uslovima bez struje i td.) bio pun

pogodak da se napravi rekonstrukcija i baza podataka o kulturnim događanjima.

11.2.3 Mali heroji 1992-1995 – priča o malim ljudima koji su svakodnevno išli pod snajperom i granatama na svoj posao bez kojeg bi grad utihnuo (bolnice, pekare, novine, radio i td.).

11.2.4 Stare i nove sarajevske porodice – rat je raselio mnogo sarajevskih porodica i starosjedioca, u požarima su izgorile javne i porodične arhive fotografija i dokumenata, tokom i nakon rata došli su novi stanovnici, ali nigdje nema podataka o tome iako dijaspora ima odlične portale i online komunikaciju. Bilo bi izuzetno interesantno i za kustose i stručnjake u muzejima i arhivima ali i za prijašnje i sadašnje građanstvo da se prikupe priče o starim porodicama, njihovim članovima i fotografijama koje su izbjegle porodice uspjele da sačuvaju, kao i priče novih doseljenika o njihovom porijeklu i članovima porodica, ličnim pričama o svom doživljaju Sarajevu i prvim utiscima te poređenju sa starim zavičajem. Razmjena ovakvih priča bi sigurno pomogla u razvijanju kulture slušanja onog drugoga.

LINKOVI:

1. American Folklife Center. Vidi: www.loc.gov/folklife/
2. The Australian Center for the Moving Image. Vidi: www.acmi.net.au
3. CALIMERA. Vidi: www.calimera.org
4. The Center for Digital Storytelling. Vidi: <http://www.storycenter.org/>
5. Center for History and New Media (CHNM). Vidi: <http://chnm.gmu.edu/>
6. The Colorado Historical Society. Vidi: www.coloradohistory.org
7. Culture Shock - Digital Stories from North East [UK] inspired by museums and galleries. Vidi: <http://www.peoplepoints.co.nz/2009/11/culture-shock-digital-stories-from.html>
8. Information and Cultural Exchange. Vidi: www.ice.org.au
9. My Yorkshire. Vidi: www.myyorkshire.org/
10. The National Gallery of Art in Washington D.C. Vidi: www.nga.gov
11. PlaceStories.net. Vidi: www.placestories.net
12. Proboscis. Vidi: <http://proboscis.org.uk/>
13. StoryCorps . Vidi: <http://storycorps.org/>

²⁸ CALIMERA. Vidi: www.calimera.org